

**NORGES HØYESTERETT****ADRESSEBLANKETT/ TRANSMITTAL SHEET  
TELEFAKS / TELEFAX**

Blanketten sendes foran dokumentet

---

**Til:**

Navn:

Telefaksnummer.

Advokat Terje Hofmann  
Faksnr. 21 02 10 01  
og  
Advokat Magnus Dæhlin  
faksnr. 94 74 70 00

---

**Fra:**

Navn:  
Berit Aresvik Myhrer

Adresse  
Høyesterett, Pb. 8016 Dep, 0030 OSLO

faks: 22332355 / 4722332355

---

Dato,  
11. juni 2010

Sider  
10

---

**Merknader:**

Premissene i sak nr. 2010/142. sivil sak, anke over kjennelse  
Statnett SF mot Kvinesdal kommune

oversendes til orientering.



## NORGES HØYESTERETT

Den 10. juni 2010 avsa Høyesterett kjennelse i

**HR-2010-00994-A, (sak nr. 2010/142), sivil sak, anke over kjennelse,**

Statnett SF

(advokat Terje Hoffmann)

mot

Kvinesdal kommune

(advokat Magnus Dæhlin – til prøve)

### STEMMEGIVNING:

- (1) Dommer **Møse**: Saken gjelder spørsmål om fremleggelse av utredning fra et advokatfirma som bevis i rettsak om eiendomsskatt.
- (2) I forbindelse med en elektrisitetskabel mellom Nederland og Norge oppførte Statnett SF en strømretterstasjon i Kvinesdal kommune. Kommunen besluttet å eiendomsbeskatte bedriftens anlegg der etter lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane og engasjerte et konsulentfirma. I samsvar med § 33 skjedde takseringen etter de gjenværende bestemmelser i byskatteloven av 1911, dvs. av en nemnd – i Kvinesdal kalt takstutvalget – og deretter eventuelt en ankenemnd, benevnt klagenemnden for eiendomsskatt.
- (3) Et konsulentfirma besiktiget anlegget på vegne av takstutvalget og satte verdien pr. 1. januar 2008 til 760 millioner kroner, inklusive byggelånsrenter. Takstutvalget fastsatte 21. februar 2008 verdien til 790 millioner kroner, fordi det også anså en reservetransformator som en integrert del av anlegget.

- (4) Statnett klaget til klagenemnden for eiendomsskatt og anførte at byggelånsrentene og reservetransformatoren ikke skulle tas med i verdivurderingen. Klagenemnden kom 29. mai 2008 til samme resultat som takstutvalget. Vedtaket lød:
- "På grunnlag av sakens dokumenter, herunder klage fra Statnett og juridisk vurdering fra adv.firma Lund & Co gjøres det slikt vedtak:**
- Eiendomsskattetaksten pr. 1.1.2008 fastsettes til 790 mill., d.v.s. at både byggelånsrenter og reserveaggregat inkluderes i taksten."**
- (5) Statnett begjærte 10. juni 2008 innsyn i den juridiske vurderingen det var vist til i vedtaket. Rådmannen i kommunen svarte 12. juni 2008 at man ville ha et møte med takstutvalget før det ble tatt endelig standpunkt til begjæringen.
- (6) Klagenemnda for eiendomsskatt traff 20. august 2008 slikt vedtak:
- "Eiendomsskattetaksten pr. 01.01.08 for Statnett SF – strømretterstasjon ved Feda settes til 790 millioner.**
- I taksten er reservetransformatoren og byggelånsrenten inkludert.**
- Etter klagenemndas vurdering er den kommersielle tilknytningen mellom reservetransformatoren og anlegget på Feda så sterk at transformatoren må regnes som en del av anlegget jfr. eiendomsskattelova § 4 annet ledd fjerde og femte punktum. Følgelig skal den også inngå i taksten. Det utslagsgivende er at anlegget ikke kan drives forsvarlig uten en ekstra transformator og at transformatoren ikke vil kunne brukes noe annet sted fordi den er spesialtilpasset anlegget.**
- Byggelånsrenter vil så å si alltid være en del av de utgiftene som en utbygger må regne med når et anlegg oppføres. Å la byggelånsrenten inngå i takst gir derfor et mer reelt bilde av gjenanskaffelsesverdien."**
- (7) Vedtaket inneholdt også en redegjørelse for problemstillingen i saken, saksopplysninger og en nærmere vurdering. Det ble videre uttalt at Statnetts begjæring om dokumentinnsyn kunne avslås med hjemmel i offentlighetsloven § 15 annet ledd, samt at det etter anbefaling fra Advokatfirmaet Lund & Co. nå ble fattet et nytt vedtak med begrunnelse siden det første vedtaket i klagenemnden ikke hadde vært begrunnet i henhold til forvaltningslovens regler.
- (8) Statnett har anlagt sak mot Kvinesdal kommune med påstand om at klagenemndens vedtak 20. august 2008 var ugyldig. Tvisten gjelder byggelånsrenter, reservetransformatoren og krav på et sjablongfradrag. En av anførselene er at det var tatt utenforliggende hensyn, og selskapet har krevd fremlagt den juridiske utredningen som lå til grunn for vedtaket 29. mai 2008. Kommunen etterkom ikke begjæringen.
- (9) I kjennelse 27. juli 2009 påla Lister tingrett kommunen å fremlegge utredningen, som etter rettens syn var å anse som bevis. Tvisteloven § 22-5 om fritak for advokatkorrespondanse kunne ikke anvendes når utredningen var gjort til en del av begrunnelsen i klagenemndens første vedtak.
- (10) Kommunen anket, og Agder lagmannsrett avsa 24. november 2009 kjennelse med slik slutning:

**"Brev av 2. mai 2008 fra Lund & Co. til Kvinesdal kommune er unntatt fra fremleggelsesplikten."**

- (11) Lagmannsretten la til grunn at utredningen falt inn under bevisforbudet i tvisteloven § 22-5. Klagenemndens første vedtak var utilfredsstillende, men manglene var reparert ved det endelige vedtaket, som var søksmålets gjenstand. Lagmannsretten fant det ikke nødvendig å kreve utredningen fremlagt til avgjørelse av om den utgjorde bevis, jf. tvisteloven § 26-7.
- (12) Statnett har påanket kjennelsen til Høyesteretts ankeutvalg, som 9. april 2010 traff beslutning om at ankesaken skulle avgjøres av Høyesterett i avdeling, jf. domstolloven § 5 første ledd annet punktum.
- (13) *Statnett SF* har i det vesentlige gjort gjeldende:
- (14) Lagmannsrettens generelle lovforståelse og saksbehandling er uriktig. Utredningen fra advokatfirmaet er å anse som bevis i saken, noe lagmannsretten ikke tok stilling til. Forvaltningsloven gjelder analogisk i saker etter eiendomsskatteloven, og vedtak må derfor begrunnes. Klagenemndens vedtak 29. mai 2008 må forstås slik at utredningen var en del av begrunnelsen. Var vedtaket blitt stående, måtte utredningen ha vært fremlagt. Klagenemndens vedtak 20. august 2008 endrer ikke dette. I hovedsaken gjøres det gjeldende at det er tatt utenforliggende hensyn, og det er den reelle begrunnelse – slik den er uttrykt i det første vedtaket – som må klarlegges. Utredningen er derfor å anse som bevis.
- (15) Lagmannsretten har ikke tolket tvisteloven § 22-5 i lys av de forvaltningsrettslige regler om offentlighet. Unntakene i forvaltningsloven § 18 b annet ledd og offentlighetsloven § 15 annet ledd om råd og vurderinger kan ikke anvendes. Utredningen var ikke innhentet til bruk for den interne saksforberedelse. Den ble innhentet av eiendomsskattekontoret og så oversendt til klagenemnden, som ikke er samme organ.
- (16) Under enhver omstendighet foreligger innsynsrett etter forvaltningsloven § 18 d første ledd bokstav c og offentlighetsloven § 16 første ledd bokstav c. Bestemmelsene fastslår at unntakene fra innsynsrett ikke gjelder for interne dokumenter som sendes fra eller til kommunale klagenemnder.
- (17) Statnett SF har nedlagt slik påstand:
- "Prinsipalt:**
1. **Kvinesdal kommune pålegges å fremlegge brev fra advokatfirma Lund & Co av 2.5.2008.**
- Subsidiært:**
2. **Lagmannsrettens kjennelse oppheves, og saken hjemvises til ny behandling i lagmannsretten.**
- I begge tilfeller:**
3. **Statnett SF tilkjennes sakskostnader for Høyesterett."**
- (18) *Kvinesdal kommune* har i det vesentlige gjort gjeldende:

- (19) Lagmannsrettens resultat er korrekt og i overensstemmelse med hovedregelen i tvisteloven § 22-5. Bestemmelsen gir uttrykk for at råd fra rådgivere med kallsmessig taushetsplikt står i en særstilling og er undergitt bevisforbud. Denne beskyttelsen gjelder også når klienten er et offentlig organ. Reglene om partsinnsyn må tolkes i lys av tvisteloven § 22-5.
- (20) Forvaltningsloven § 18 b annet ledd og offentlighetsloven § 15 annet ledd om unntak fra offentlighet kommer til anvendelse. Utredningen var innhentet av eiendomsskattekontoret i egenskap av sekretariat for klagenemnden og følgelig til bruk for dens interne saksforberedelse. Det foreligger derfor ikke innsynsrett.
- (21) Forvaltningsloven § 18 d første ledd bokstav c og offentlighetsloven § 16 første ledd bokstav c om innsyn i interne dokumenter fra eller til blant annet kommunale klagenemnder kan ikke anvendes. Bestemmelsen gjelder bare for dokumenter som sendes mellom ulike kommunale og fylkeskommunale organer. Her var dokumentet innhentet fra advokatkontoret og så oversendt fra eiendomsskattekontoret til klagenemnden, dvs. innen samme organ.
- (22) Dokumentet kan ikke kreves fremlagt med den begrunnelse at klagenemnden viste til utredningen i sitt vedtak 29. mai 2008. Vedtaket 20. august 2008 reparerte feilene ved begrunnelsen, og det er denne avgjørelsen som er søksmålets gjenstand.
- (23) Kvinesdal kommune har nedlagt slik påstand:

1. Anken forkastes.
2. Kvinesdal kommune tilkjennes sakskostnader for Høyesterett."

- (24) *Jeg er kommet til samme resultat som lagmannsretten.*

- (25) Anken over lagmannsrettens kjennelse er av ankeutvalget henvist til avdeling, og Høyesteretts kompetanse er begrenset til å prøve saksbehandlingen og den generelle lovførståelse, jf. tvisteloven § 30-6. Statnett har frafalt sin anførsel om at lagmannsretten begikk en feil ved ikke å kreve advokatfirmaets utredning fremlagt for å vurdere om den utgjorde bevis, jf. tvisteloven § 26-7. Det kan likevel bli spørsmål om saksbehandlingsfeil dersom kjennelsen inneholder uklare grunner.

- (26) Lagmannsrettens bevisvurdering kan Høyesterett ikke prøve. Som nevnt foran, inneholdt klagenemndens vedtak 29. mai 2008 en henvisning til advokatfirmaets utredning, mens den ikke var omtalt i nemndens annet vedtak 20. august 2008. Høyesterett skal ikke ta standpunkt til det faktiske spørsmål om hvem som innhentet utredningen og hva den inneholdt, men kontrollere lagmannsrettens begrunnelse. I kjennelsen siterte lagmannsretten først sakens bakgrunn slik den var beskrevet i kommunens anke:

"Ettersom takstutvalget og den innleide taksatoren hadde kommet til ulikt resultat med hensyn til om transformatoren var en integrert del av anlegget på Feda, ble det i forbindelse med klagebehandlingen i klagenemnda for eiendomsskatt besluttet å innhente en juridisk utredning samt rådgivning med hensyn til konflikten med Statnett SF. Eiendomsskattekontoret – som fungerer som sekretær for klagenemnda, ga oppdraget til Advokatfirmaet Lund & Co. Oppdraget ble utført ved oversendelse av vårt brev 2. mai 2008 til kommunen v/eiendomsskattekontoret. I brevet ga Lund & Co. uttrykk for sitt syn på det rettslige spørsmålet. Samtidig ble det gitt råd til kommunen og klagenemnda med hensyn til i hvilken grad en rettssak var et mulig utfall av saken og

råd med hensyn til prosessrisiko ved en eventuell retts sak. Det omtvistede brevet inneholder med andre ord en kombinasjon av juridiske vurderinger og rettsråd til kommunen og til klagenemnda.”

- (27) Lagmannsretten bemerket så at Statnett i anketilsvaret i det vesentlige hadde tiltrådt denne faktiske beskrivelsen av sakens bakgrunn.
- (28) Med grunnlag i denne faktiske redegjørelsen uttalte lagmannsretten:
- ”Etter det som er opplyst legges til grunn at utredningen fra advokatfirmaet Lund & Co. dels inneholder en alminnelig juridisk vurdering av de rettslige spørsmål ved eiendomsskattetakseringen og dels rettsråd til Kvinesdal kommune, muligens også rettet til klagenemnda om hvordan de bør forholde seg ved en eventuell tvist med Statnett om eiendomsskatt grunnlaget. Utover dette inneholder utredningen, så vidt kjent, ikke noe som kan karakteriseres som bevis om det faktiske avgjørelsesgrunnlag i saken slik man vanligvis oppfatter begrepet, jf. tvisteloven § 21-1. ...”
- (29) Disse uttalelsene er ikke helt klare, men lest i sammenheng er det mest naturlig å forstå dem slik at lagmannsretten har funnet at advokatfirmaets utredning ble innhentet av eiendomsskattekontoret på vegne av klagenemnden. Det er videre lagt til grunn at råd om prosessrisiko ved en eventuell retts sak rettet seg både til nemnden og kommunen. Jeg kan ikke se at det hefter feil ved en slik vurdering. Selv om det er kommunen som er part i en eventuell retts sak og derfor i første rekke har interesse av vurderinger av prosessrisiko, kan de også ha betydning for et vedtaksorgan – her klagenemnden – som søker å utforme sin avgjørelse slik at den ikke vil bli tilsidesatt av domstolene.
- (30) Lagmannsretten tok følgende rettslige utgangspunkt:
- ”Både rettsråd og det man kan kalle advokatkorrespondanse mellom klient og prosessfullmektig og juridiske vurderinger/betenkninger om et tema, må i utgangspunktet ansees for unntatt [fra] bevisfremleggingsplikten. Se tvisteloven § 22-5 første ledd for advokatkorrespondansen, som riktignok etter ordlyden gjelder betroelser eller opplysninger fra klienten, men må antas å gjelde også råd fra advokat til klient om hvordan klienten bør opptre i en konkret sak. Juridiske betenkninger kan normalt heller ikke karakteriseres som et bevis i saken. Utgangspunktet blir således at dokumentet ikke kan kreves fremlagt. Spørsmålet blir om de konkrete omstendigheter i saken er slik at løsningen bør bli en annen.
- ...  
 Det er gjort gjeldende fra saksøkers side at det offentlige, i dette tilfelle Kvinesdal kommune, har en utvidet fremleggelsesplikt i forhold til private parter. Lagmannsretten kan ikke slutte seg til dette synspunkt, i hvertfall ikke som en generell regel.”
- (31) Lagmannsrettens forståelse av tvisteloven § 22-5 er korrekt. Det er sikker rett at bevisforbudet for advokater omfatter deres råd til klienter, jf. særlig Rt. 2000 side 2167. Dette gjelder også for råd som gis til et offentlig organ, hva enten det kommer fra en privat eller offentlig ansatt advokat, jf. kjennelse av forberedende dommer inntatt i Rt. 1999 side 1248 med henvisninger. I lys av lagmannsrettens formulering presiserer jeg at selv om deler av utredningen skulle ha karakter av bevis, gjelder bevisforbudet, jf. Rt. 1970 side 831.
- (32) Videre uttaler lagmannsretten:
- ”Saker som behandles etter eiendomsskatteloven er unntatt forvaltningslovens virkeområde, jf. eiendomsskatteloven § 31. Det må likevel antas at eiendomsskatteloven suppleres av ulovfestede alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper. Det er videre

antatt i teorien at tvisteloven § 26-[5], om retten til å kreve dokumenter fremlagt, går lenger enn den innsynsrett som forvaltningsloven gir, se forvaltningsloven § 18 og § 19.”

- (33) Statnett fremhever særlig at lagmannsretten har unnlatt å drøfte betydningen av dokumentoffentlighet etter forvaltnings- og offentlighetsloven. Til dette bemerkes først at selv om henvisningen til innsynsretten er svært kortfattet, kan ikke det i seg selv føre til opphevelse hvis den videre drøftelse fremstår som riktig. I det følgende ser jeg derfor nærmere på de forvaltningsrettslige regler og deres eventuelle betydning for tolkningen av tvisteloven § 22-5.
- (34) Ifølge eiendomsskatteloven § 31 gjelder ikke forvaltningsloven for behandling av saker etter loven. Så vel partene som lagmannsretten har imidlertid lagt til grunn at dens prinsipper må anvendes analogisk. Dette er jeg i utgangspunktet enig i. Dermed gjelder prinsippet om partsinnsyn også for eiendomsskatteloven. Forvaltningsloven §§ 18 til 21 har nærmere regler om dette.
- (35) Forvaltningslovens regler om partsinnsyn ble endret i forbindelse med den nye offentlighetsloven av 19. mai 2006, som erstattet den tidligere lov av 19. juni 1970. Det er derfor naturlig å se reglene om partsinnsyn i sammenheng med de tilsvarende bestemmelser i offentlighetsloven §§ 14 til 16 og tilhørende lovmotiver.
- (36) Utredningen fra advokatfirmaet som ble innhentet i anledning klagenemndens behandling, omfattes av begrepet ”sakens dokumenter” i forvaltningsloven § 18. Dermed gjelder hovedregelen om partsinnsyn, og spørsmålet er om noen av unntaksbestemmelsene kan anvendes.
- (37) Forvaltningsloven § 18 b annet ledd gir adgang til å gjøre unntak for deler av dokument som inneholder råd om og vurderinger av hvordan et organ bør opptre i en sak. Jeg finner det klart at en utredning fra et advokatkontor faller inn under dette, og viser til Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) side 135 om den tilsvarende regelen i offentlighetsloven § 15 annet ledd:

”Unntakshøvet gjeld råd og vurderingar av korleis eit organ bør stille seg i ei sak. Dette femner om råd og vurderingar av kva handlingsalternativ organet bør velje i ein gitt situasjon, kva avgjerd det bør treffe o. l. , medrekna vurderingar av kva konsekvensar som vil materialisere seg ved ulike handlingsalternativ. Saksomgrepet skal i denne samanheng tolkast vidt. ...”

- (38) Proposisjonen nevner så at det som hovedregel ikke vil være adgang til å unnta de deler av et dokument som ikke har karakter av råd og vurderinger, men bare inneholder generelle premisser. Som eksempel nevnes ”generelle utgreiingar av faktiske tilhøve eller av rettsspørsmål”. Deretter heter det:

”Dersom slike generelle utgreiingar er samanvevde med råd og vurderingar av korleis organet bør stille seg, vil det likevel vere høve til å unnata dei. Der dette gjer seg gjeldande for alle delar av dokumentet, vil det kunne gjerast unntak for heile dokumentet. Rettslege utgreiingar som gjeld enkeltsaker, er eit eksempel på tilfelle der det ofte vil vere ei slik samanveving av generelle utgreiingar om rettstilstanden, vurderingar av den enkelte saka og råd og vurderingar av korleis mottakaren bør stille seg, at det vil vere høve til å unnata heile dokumentet.”

- (39) Etter forvaltningsloven § 18 b annet ledd er det videre et vilkår at dokumentet er innhentet for den interne saksforberedelse. Lagmannsrettens bevisvurdering må som nevnt forstås slik at advokatfirmaets utredning ble innhentet av eiendomsskattekontoret i egenskap av

klagenemndens sekretariat og på dens vegne. Situasjonen var følgelig at dokumentet knytter seg til forberedelsen av en sak nemnden skulle behandle og som lå innenfor dens kompetanseområde. Rettslig sett må da eiendomsskattekontoret sees som samme organ som klagenemnden, og forsendelsen mellom kontoret og nemnden er å anse som ledd i den interne saksforberedelse. Disse synspunkter er også lagt til grunn i en uttalelse inntatt i Sivilombudsmannens årsmelding for 2006 side 46, som gjaldt forholdet mellom eiendomsskattekontoret og klageinstansen, der kalt overskattetakstnemnd.

- (40) Et tredje vilkår for å gjøre unntak etter § 18 b annet ledd er at det er påkrevd av hensyn til en forsvarlig ivaretagelse av offentlige interesser i saken. Det er ikke fremkommet noe som rokker ved at dette krav er oppfylt.
- (41) Konklusjonen er så langt at det ikke hefter feil ved lagmannsrettens rettsanvendelse, hensett til unntakene i forvaltningsloven § 18 b annet ledd og offentlighetsloven § 15 annet ledd.
- (42) Statnett har også vist til forvaltningsloven § 18 d første ledd bokstav c, som fastslår at unntakene i §18 b ikke gjelder for blant annet et dokument som sendes "fra eller til" kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg, revisjonsorgan "og klagenemnder". Bestemmelsen tilsvarer offentlighetsloven § 16 første ledd bokstav c. Det anføres at hovedregelen om dokumentoffentlighet derfor kommer til anvendelse, og at dette må få betydning for tolkningen av tvisteloven § 22-5.
- (43) Forarbeidene til offentlighetsloven av 2006 gir også her veiledning for tolkningen av både offentlighetsloven og forvaltningsloven. Etter tidligere rett var utgangspunktet at en kommune og fylkeskommune i utgangspunktet skulle regnes som ett organ, slik at korrespondanse som var ledd i den interne saksforberedelse innen kommunen og fylkeskommunen, som hovedregel kunne unntas fra offentlighet. Et viktig formål med reformen var å styrke retten til innsyn i kommuner og fylkeskommuner av hensyn til det representative folkestyre, jf. blant annet Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) side 56-62.
- (44) Dette var bakgrunnen for den nye regelen i offentlighetsloven § 16, som "regulerer rekkevidden av unntaka i §§ 14 og 15 for dokument som blir sendt mellom ulike delar innan kommunar og fylkeskommunar", se proposisjonen side 136 annen spalte. Det ble ellers nevnt at kontrollutvalg, revisjonsorgan og klagenemnder også etter gjeldende rett var å anse som "egne organ i høve til unntaket for organinterne dokument", jf. side 137 første spalte.
- (45) På bakgrunn av lovens formål og forarbeider må det legges til grunn at siktemålet var å klargjøre rekkevidden av unntakene fra offentlighet i forhold til korrespondanse mellom ulike instanser i kommuner og fylkeskommune. En utredning fra et advokatkontor som sendes klagenemnden ved dets sekretariat som ledd i rådgivningsvirksomhet før vedtak treffes, står i en annen stilling. Her er det mer naturlig å legge vekt på de hensyn som har begrunnet unntak for råd og vurderinger til bruk for den interne saksforberedelse i forvaltningsloven § 18 b annet ledd og offentlighetsloven § 15. Jeg viser til min tidligere drøftelse av dette.
- (46) At en utredning fra et advokatkontor ikke kan kreves fremlagt i rettssak under henvisning til forvaltningsrettslige prinsipper, har også en viss støtte i offentlighetsloven § 18. Bestemmelsen, som ikke har noen parallell i forvaltningsloven, gir adgang til unntak fra

offentlighet for dokumenter som et organ har mottatt eller utarbeidet som part i rettssak for norsk domstol. Det følger av Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) side 140 første spalte at det her ikke bare siktes til prosesskrifter i anledning saken, men også "dokument som er utarbeidet av advokaten til organet eller andre rådgivarar som det bruker i saka". Videre gjelder unntaket ikke bare det organet som er part i saken, men også hos andre instanser som får oversendt dokumentene til orientering eller for å gi råd eller innspill til organet som er part.

- (47) Til slutt behandler jeg spørsmålet om hvilken betydning det skal ha at klagenemnden viste til utredningen i vedtaket 29. mai 2008, men ikke i vedtaket 20. august 2008. Det følger av de vedtekter som gjelder for takseringen av eiendomsskatt, at klagenemnden skal gi en "kort begrunnelse". Lagmannsretten fant at denne bestemmelsen måtte suppleres med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper om begrunnelse, og at klagenemndens knappe henvisning til advokatfirmaets vurdering i det første vedtaket var "åpenbart utilfredsstillende". Samtidig pekte lagmannsretten på at nemndens andre vedtak inneholdt en utvidet begrunnelse, og at det er dette vedtak søksmålet gjelder:

"For det vedtaket som prøves for tingretten og som denne saken strengt tatt gjelder, er det ikke gjort anførsler om mangler ved selve begrunnelsen. Det som er gjort gjeldende i forbindelse med tvisten om dokumentet er ... risikoen for at usaklige hensyn er videreført til vedtak nummer to så lenge man ikke har innsyn i hva vedtak nummer en bygger på. I hvilken grad dette er en reell risiko må bli et tema for hovedsaken.

Lagmannsretten ser det slik at manglene ved begrunnelsen til det første vedtaket er reparert ved vedtak nummer to. Det er da ikke lenger nødvendig med innsyn i dokumentet fra advokatfirmaet til kommunen for å forstå hva vedtaket bygger på. Det må dessuten ses hen til at til hovedtvisten om vedtak nummer to's gyldighet er det opplyst at dette vedtaket angripes på grunn av lovanvendelsen med hensyn til hva som kan omfattes av eiendomsskattegrunnlaget. Så vidt kjent er det ikke noe hensiktsmessighetskjønn eller eventuell feiloppfatning av faktagrunnlaget som angripes."

- (48) Jeg er enig med lagmannsretten i at forvaltningslovens prinsipper om begrunnelse kommer supplerende inn når klagenemnden treffer vedtak, og i at det første vedtaket var åpenbart utilfredsstillende. Slik sett fremstår det andre vedtaket som en etterfølgende begrunnelse. Den nærmere vurdering av manglene ved det første vedtak og hvorvidt de senere er reparert, bygger på en konkret vurdering som Høyesterett ikke kan prøve.
- (49) Konklusjonen blir etter dette at anken forkastes.
- (50) Kommunen har krevd saksomkostninger for Høyesterett med 76 440 kroner. Kravet tas til følge.
- (51) Jeg stemmer for slik

#### K J E N N E L S E :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Statnett SF til Kvinesdal kommune 76 440 – syttisekstusenfirehundreogførti – kroner innen to uker etter forkynnelsen av denne kjennelsen.

- (52) Dommer **Indreberg:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (53) Dommer **Utgård:** Likeså.
- (54) Dommer **Tønder:** Likeså.
- (55) Dommer **Coward:** Likeså.
- (56) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

#### K J E N N E L S E :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Statnett SF til Kvinesdal kommune 76 440 – syttisekstusenfirehundreogførti – kroner innen to uker etter forkynnelsen av denne kjennelsen.

Riktig utskrift bekreftes:

